

FREDS NYTT

Kristna Freds rörelsen
tidning # 1 • 2025

Tema: Civic space

När demokratin trängs tillbaka

VI DRAR DEN RÖDA LINJEN
- AGERA FÖR GAZA NU!

Aktuellt/ Västbanken

I skuggan
av Gaza /4

Aktuellt/ Farsta

Unga fredsbyggare
i fokus för nytt projekt /8

AKTUELLT/ Lundin Oil

En helt vanlig
affärsverksamhet? /12

FREDSNYTT

Fredsnytt är **Kristna Fredsrörelsens** medlemstidning med en upplaga om ca 1 500 ex. **Kristna Fredsrörelsen** arbetar för en värld utan våld, krig och förtryck. Det gör vi genom att:

- Utbilda i ickevåld, civillurage och konflikthantering.
- Stödja ickevålds- och fredsorganisationer i Mellanöstern, Nordafrika och Östeuropa och Östeuropa.
- Ha fredsobservatörer i Colombia, Guatemala och Mexiko där de bidrar till skydd för försvarare av mänskliga rättigheter.
- Opinionsbilda för hållbar svensk fredspolitik och mot kärnvapen och vapenexport.
- Uppmana och stödja kyrkor och andra trossamfund att verka för fred och rättvisa och att ta avstånd från våld.

Grafisk form och layout

Ulrika L Forsberg

Redaktör

Julius Copcutt
julius.copcutt@krf.se
Tfn: 076-501 18 24

Omslagsbild

ForumCiv

Tryck

Wikströms tryckeri AB, 2025

Kontaktuppgifter

Kristna Fredsrörelsen
Box 14038
167 14 Bromma
Telefon 08-453 68 40
info@krf.se
www.krf.se

Gåvor bg 900-0316

Swish 123 900 0316

● ● ● FREDSKALENDERN

7 december

Vinnaren av Martin Luther King-priset 2026 presenteras

9–10 december

STOCKHOLM

Mänskliga Rättighetsdagarna-dagarna i Kistamässan. Läs mer om **Kristna Fredsrörelsens** medverkan på krf.se/aktuellt.

12 december kl 18.00

GÖTEBORG

Lucia för fred – Fred på jorden, Fred med jorden.

Kristna Fredsrörelsen i Göteborg bjuder in till ett

fackeltåg och en demonstration på Lucia. Samling på Vasaplatsen och avslut på Kungssportsplatsen med tal, musik och gemensam sång. Lucia för fred är ett samarbete inom FRED-SAM.

• Kontakt Lisa Westberg, Tel: 073 773 86 90

19 januari

STOCKHOLM

Martin Luther King-dagen 2026. Utdelning av Martin Luther King-priset

21 Januari kl 18-19.00

Digitalt medlemsmöte

för **Kristna Fredsrörelsens** medlemmar. Info om innehåll och anmälan kommer på mail.

18 april

STOCKHOLM

Rättvisan kan inte vänta! Ekumenisk fredsdag om palestinska erfarenheter och Sveriges ansvar. Kl 11-17 i Norrmalmskyrkan

25 april, kl 9-15.00

Kristna Fredsrörelsens årsmöte 2026. Digitalt.

För mer information se krf.se/aktuellt

Kallelse
till årsmöte
25 april 2026

Välkommen till digitalt årsmöte den 25 april 2026, kl 9–15.00.

Handlingar, ärendelista och information om anmälan finns på www.krf.se/arsmote, där du också finner rörelsens stadgar.

Du behöver vara medlem för att delta och ha rösträtt. Förnya senast fyra veckor innan mötet!

Motioner kan lämnas in av enskilda eller lokalgrupper fram till den 25 februari.

Tipsa valberedningen!

Fredsarbetet är just nu viktigare än någonsin, och samtidigt som utmaningarna är stora så finns det även möjligheter. För att ta till vara på dessa behövs drivna personer som är redo att kavla upp ärmarna.

Kristna Fredsrörelsens valberedning tar gärna emot nomineringar till styrelsen. Vi letar efter kandidater som har engagemang för ickevåld, organisationens verksamhetsområden och vill skapa förut-

sättningar för stärkt fredsarbete. Önskvärt är tidigare erfarenhet av eller intresse för strategiskt arbete, ekonomi, organisationsutveckling och styrelsearbete.

● ● ● Tipsa oss gärna om personer som du tror kan passa för uppdraget eller om du själv är intresserad. Mejla till valberedningen@krf.se.

● Ny medlemsavgift

1 krona per dag för fred

● ● ● På **Kristna Fredsrörelsens** årsmöte den 26 april beslutades det om en förändring av medlemsavgiften. Den ordinarie avgiften sattes till 365 kr, det vill säga 1 kr för var av årets 365 dagar. Reducerad medlemsavgift för dig som inte har möjlighet att betala fullpris är fortsatt 120 kr. ●

Annabel Merkel

Malin Klein

Emma Idestrand

Nya i styrelsen

● ● ● Årsmötet valde den 26 april in Emma Idestrand, Malin Klein och Annabel Merkel som nya ledamöter till styrelsen. Avgående ledamöter Monica Nordenwald, Seinab Hilowle och Kristina Jannerbo tackades vid årsmötet för värdefulla bidrag till styrelsearbetet.

● ● ● Läs mer om ledamöterna på www.krf.se/styrelsen, scanna QR-koden för att komma till sidan.

● ● ● Generalsekreteraren har ordet

Det demokratiska samtalet behöver få mer utrymme

I en tid då hot- och fiendebilder målas upp allt mer onyanserat och samtalet om säkerhet handlar om militär styrka och upprustning, ser vi samtidigt att utrymmet för civila röster krymper. Den som talar om fred, mänskliga rättigheter eller hållbar utveckling får allt svårare att göra sig hörd.

Det civila handlingsutrymmet – möjligheten för människor och organisationer att agera fritt, organisera sig och påverka makten – är avgörande för demokratin. Men i dag ser vi hur det begränsas, både globalt och här hemma. När civilsamhället misstänkliggörs, biståndet omformas och samtalet polariseras försvagas också vår gemensamma förmåga att bygga fredliga samhällen.

I Sverige går vi in i en valrörelse där vi behöver stärka det demokratiska samtalet och bygga politik som baseras på fakta och vetenskap.

I det här numret av Fredsnytt riktar vi blicken mot den auktoritära vågen i världen och hur arbetet med att främja demokrati och civilt utrymme är grundläggande för aktivt fredsarbete. Du får nedslag i vårt internationella fredsbyggande verksamhet, läsa om vad som händer på Västbanken i skuggan av kriget i Gaza, om hur förändringar i biståndspolitik påverkar fredsarbetet, men också om hur Kristna Fredsrörelsen försöker öppna nya vägar och ge plats åt unga fredsbyggare att forma utvecklingen som berör dem i Sverige. Det och mycket mer på kommande 21 sidor.

Jag önskar dig en inspirerande läsning och så småningom, en god jul och ett gott nytt år.

Lotta Sjöström Becker
Generalsekreterare
för Kristna Fredsrörelsen

1063 personer är medlemmar i Kristna Fredsrörelsen just nu. Tack till alla medlemmar för att ni valt att engagera er!

I skuggan av Gaza

När Anja Grahn Avelars studie-kamrater på sjuksköterskeutbildningen efter examen gav sig ut i arbetslivet i januari åkte hon till Palestina. Närmare bestämt till den ockuperade Västbanken, för att tjänstgöra som följeslagare under tre månader.

Fredsnytt har pratat med henne om vad hon har upplevt och sett av den palestinska tillvaron i skuggan av kriget i Gaza.

– Vad som sker, som jag bevittnade, är en systematisk etnisk rensning av palestinier på Västbanken. Israeliska bosättare, tillsammans med regeringen, militär och polis, gör på alla vis livet så hårt och så omöjligt att leva för palestinier så att de inte ska kunna vara kvar, säger Anja.

Anja åkte ut med den första gruppen följeslagare till Masafer Yatta på Västbanken på 15 månader. Säkerhetsläget hade försämrats kraftigt efter Hamas brutala terrorattack mot Israel den 7 oktober och verksamheten hade pausats. Anja har tidigare arbetat i svåra kontexter som fredsobservatör i Guatemala och Mexiko, men beskriver situationen i Palestina som något helt annat.

– Jag har stött på hårda omständigheter och hört tuffa historier men jag var nog inte beredd på den totala systematiska ondskan mot palestinier. Samtidigt råder total straffrihet för bosättarna trots att det finns överväldigande bevis på allt de gör, säger hon.

MASAFER YATTA, DÄR Anja var stationerad, ligger i så kallat C-område som kontrolleras av israeliska

säkerhetsstyrkor. Det innebär att det är israelisk polis man har att tillgå om bosättare går till våldsam attack, stjälar ens boskap eller hugger ner ens olivträd. Polisen kommer ibland, eller väldigt sent. Bosättare arresteras sällan, eller aldrig, men för palestinier som anmäler brott är det ett risktagande som kan innebära godtyckliga frihetsberövanden och tusentals kronor, som man inte har, för att släppas.

ENLIGT ISRAELISK lag tillfaller mark som inte brukats på tre år på ockuperad mark den israeliska staten. Både bosättare och israeliska säkerhetsstyrkor deltar i försök att fördriva palestinier för att kunna utnyttja lagen genom att förhindra deras tillgång till marken de brukar. Militären river hus systematiskt, bosättare förstör traktorer och redskap, när bönder tar ut fåren på bete attackeras de av bosättare och så fort något börjar växa tar bosättare dit sin boskap som åter upp det som såtts. Hur människor kan fortsätta att leva under sådana förhållanden är svår-begripligt.

– De vet att så fort de lämnar sin mark så tar bosättare över. Deras existens blir deras motstånd.

Detta gäller även palestinska barn, som får arresteras enligt israelisk lag, medan israeliska barn är skyddade och inte kan lagföras.

Men det finns ett skyddsnät i form av att folk ställer upp för varandra menar Anja. Man samverkar och kommunicerar inom och mellan byar och närvaron av israeliska-palestinska och internationella fredsorganisationer bidrar till skydd och att det finns någon

Anja på Västbanken, Palestina 2025.

”Deras existens blir deras motstånd.”

typ av kännedom om situationen på marken.

Bilden som målas bekräftas av Roland Friedrich, chef för UNRWAs verksamhet på Västbanken, som säger att han ”aldrig har skådat en så dålig situation på Västbanken som just nu”.

HAN GER SIFFROR till det Anja har sett med egna ögon. Sedan den 7 oktober 2023 till september i år hade UNRWA registrerat 2400 incidenter av bosättarvåld mot civila palestinier med 500 skadade som följd. Husrivningar har ökat lavinartat med fler än 1200 demolerade byggnader, även i flyktinglägren

FAKTA

● ● ● Västbanken har varit under illegal israelisk ockupation sedan 1967. I över 50 år har ockupationen präglat alla aspekter av livet för de omkring 3,4 miljoner palestinier som lever där. Av dem är över 900 000 registrerade som flyktingar, runt en fjärdedel bor i flyktinglägren.

Sedan ockupationen inleddes har omkring 700 000 israeliska invånare flyttat till olagliga bosättningar på Västbanken. Dessa bosättningar kontrollerar idag 42 procent av hela Västbanken, samt majoriteten av områdets vattentillgångar. Källa: Oxfam

Husrivning utanför Masafer Yatta.

och bara i Jenin har 400 hus rivits av israeliska styrkor.

– Det sker en systematisk rivning med syfte att ändra den geografiska verkligheten. Samtidigt har fler än 40 000 personer tvångsflyttats från lägren, något som inte har hänt sedan 1967, säger Roland.

ROLAND BEFANN SIG i Stockholm i slutet av september tillsammans med Sam Rose och Marc Lassouaoui, också de chefer med operativt ansvar för FN-organets insatser till förmån för palestinska flyktingar. De vädjade till den svenska regeringen om att återuppta stödet till UNRWA.

– Palestinier har väldigt begränsade möjligheter att röra sig

”Berätta för hela världen hur vi har det.”

på grund av restriktioner, militära check-points och en uppsjö nya lagar som gör livet svårare i alla avseenden för palestinier och för internationella organisationer att bistå dem, säger Roland.

DEN GENERELLA arbetslösheten på Västbanken är 30 procent men i flyktinglägren som UNRWA driver står 60% av befolkningen utan jobb sedan palestinier inte längre tillåts åka in i Israel. 270 000 människor får ekonomiskt stöd genom UNRWA på något sätt och försörjning är för palestinier, liksom att fortsätta bruka marken och inte lämna sina hem trots attacker, en nyckel för att motverka tvångsfördrivningen.

– Det ekonomiska stödet hjälper

dem att kunna stanna kvar och befolka palestinsk mark.

ANJA GRAHN HAR sedan hemkomsten från Palestina återupptagit banan som sjuksköterska men har även hunnit åka runt och föreläsa om situationen på Västbanken och mött ett stort intresse bland svensk allmänhet. Upplevelsen lämnar henne inte i första taget och hon får regelbundet uppdateringar och bibehåller kontakten med palestinier och israeler hon arbetat med.

– Jag tänker hela tiden att det inte kan bli värre, men det blir det hela tiden. Många människor jag har träffat kommer inte överleva, men deras historia är fortfarande värd att berätta, säger Anja.

Julius Copcutt

Filmen *No other land* vann en Oscar för årets bästa dokumentärfilm 2025.

Är det möjligt att försonas nu?

Är det möjligt att försonas med de personer, grannar, folkgrupper eller stater som begått det grövsta av brott vi människor kan begå mot varandra – folk-mord? Kristna Fredsrörelsen kallar sig som bekant Swedish fellowship of reconciliation internationellt och begreppet försoning upptar mångas tankar dessa dagar.

Johan Galtung, ofta citerad freds- och konfliktforskare, skiljer mellan negativ fred, det vill säga frånvaron av direkt våld och positiv fred. Positiv fred innebär att inget strukturellt och kulturellt våld är närvarande och att det råder social rättvisa. I ljuset av detta perspektiv blir folkmordet i Gaza och de urskillningslösa och upprepade övergreppen på Västbanken ett tydligt exempel på en situation där varken negativ eller positiv fred existerar.

Filmen *No Other Land* lyfter ett perspektiv av samexistens då den

●●● Kristna Fredsrörelsen är medlem i Internatioanl fellowship of Reconciliation www.ifor.org

på ett nära och nästan poetiskt vis skildrar relationen mellan palestinska byinvånare och israeliska aktivism i deras gemensamma kamp för mänskligt värde. Filmen visar en del av det ickevåldsliga palestinska motståndet på Västbanken, där invånare systematiskt och på strukturell basis berövas grundläggande rättigheter och möjligheter till ett värdigt liv. De lever under ständigt hot av fördrivning, husrivningar och militär närvaro. En vardag med skola, jobb och framtidshopp är nästan omöjlig att ha. Men ingen är fri förrän alla är fria och den israeliska aktivisten lär sig och bärs av de många palestinska erfarenheterna av ickevåldsmotstånd.

I en tid när vi upplever ett folkmord i Gaza blir Galtungs teori en påminnelse om att försoning utan rättvisa är meningslös. Så länge ockupation, blockad och den asymmetriska maktordningen består, blir tal om fred och försoning nästan förolämpande. Den

frustrationen känner och ser vi i rörelser som vill skapa ett rättvist och fritt Palestina och Israel. Först när de strukturella förutsättningarna för våldet upphör kan en verklig, positiv fred ta form – en fred där både palestinier och israeler kan existera med lika värde och i säkerhet.

FÖRSONING KAN aldrig komma utifrån, utan behöver växa inuti de människor och samhällen som berörs. Men något som kan komma utifrån är solidaritet, moraliska ställningstaganden och påtryckningar. Från våra internationella instanser och aktörer kan det komma erkännanden av förtryck och kolonialism, fördömanden av folkrättsbrott och hjälp med övergångsprocesser och domar i brott mot mänskligheten.

För det är allas misslyckande när ett folkmord sker och det är allas ansvar att se till att det inte upprepas.

Anna Wikman

Bli någons skyddsängel i jul

Kristna Fredsrörelsens skyddsänglar påminner oss om att aktivt bidra till rättvisa och fred mellan människor och fred med jorden vi delar. När du köper ett gåvokort i form av en skyddsängel bidrar du till att vi kan fortsätta vårt arbete för fred, skydd och medmänsklighet – ett ljus i mörkret som påminner om att fred är möjlig, även när världen känns som mest orolig.

Tillsammans gör vi fred.

Vår skyddsängel är skapad av den mexikanska konstnären Mareana Hope!

1 skyddsängel kostar 150kr men om du köper fler blir det billigare. 5 änglar kostar 600kr och 10 änglar får du för 1000kr.

Gå till www.krf.se eller scanna koden med din mobilkamera för att komma till gåvosidan.

KRISTNA
FREDS
RÖRELSEN

90
KONTO SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

● Stockholm/ Farsta

Unga fredsbyggare i fokus för nytt projekt

I september startade Kristna Fredsrörelsen ett pilotprojekt för att stödja lokalt engagemang och ungas delaktighet i freds-, demokrati- och säkerhetsfrågor.

Young Peacemakers, som projektnamnet lyder, kommer att genomföras under ett års tid och bygger på erfarenheter och metoder från Kristna Fredsrörelsens internationella fredsarbete.

Med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och i samarbete med Centrumkyrkan och stadsdelsförvaltningen i Farsta, i södra Stockholm, riktas projektet till unga i åldern 16–25 år.

– Med Young Peacemakers vill vi bidra till att hitta nya vägar för ungas engagemang. Genom utbildning, nätverk och dialog med beslutsfattare ska deltagarna ges verktyg att påverka frågor som rör deras liv och vardag, säger Lotta Sjöström Becker, generalsekreterare.

Farsta centrum i södra Stockholm.

rare för Kristna Fredsrörelsen.

Bland aktiviteterna finns ett kapacitetsutvecklingsprogram och en lokal festival på temat unga, fred och säkerhet. Deltagarna som rekryteras under hösten 2025 kommer själva att vara med och forma innehållet. Ungdomars erfarenheter och prioriteringar ligger till grund för projektets inriktning.

– Målet med projektet är att fler

unga ska hitta rätt i sitt engagemang, känna sig delaktiga i samhällsfrågor, bygga nätverk, och hitta sin roll som aktiva medborgare, säger Maria Sundström, projektledare för Young Peacemakers.

På sikt vill Kristna Fredsrörelsen bidra till att minska våld och skapa tryggare samhällen genom att ungas röster blir hörda i de rum och arenor där beslut om deras liv och framtid tas. Ett långsiktigt mål med projektet är att unga framåt alltid ses som en nödvändig resurs och självklar instans att rådgöra med i frågor som berör dom.

Julius Copcutt

LÄS MER: I detta nummer av Fredsnytt kan du läsa mer om projektet och om Maria Sundström som projektleder Young Peacemakers. Ta del av hennes drivkrafter och erfarenheter i porträttet på sid 14.

Foto: Nathaly Salas

Kristna Fredsrörelsen skriver på treårigt avtal med Sida

Kristna Fredsrörelsen har skrivit på ett treårigt avtal med Sida som möjliggör en fortsättning av organisationens internationella verksamhet och fortsatt stöd till fredsaktörer och människorättsförsvarare i konfliktområden.

– Våra partners och de människorättsförsvarare vi medföljer är tydliga med att våra ickevåldsmetoder för konflikttransformation fungerar och stärker deras möjligheter. Avtalet med Sida bekräftar ytterligare att vår verksamhet och bidrar till fredlig och demokratisk utveckling, säger Lotta Sjöström Becker, generalsekreterare för Kristna Fredsrörelsen.

DEN NYA avtalsperioden innebär en större andel finansiering med egeninsamlade medel. Avtalet ligger inom ramen Sidas CSO-strategi som ger stöd till insatser inom det internationella utvecklingsbiståndet som genomförs av civilsamhället.

DEN NU GODKÄNDA projektansökan utgår från tre komponenter som sammantaget ska bidra med innovativa sätt att möjliggöra lokalt civilsamhälles genomslagskraft i repressiva och våldsamma kontexter.

1. Skydd av människorättsförsvarare
2. Plattformar för strategiska insatser
3. Metod- och policyutveckling för effektiv förändring

Avtalet med Sida bekräftar ytterligare att vår verksamhet och bidrar till fredlig och demokratisk utveckling, säger Lotta Sjöström Becker, generalsekreterare för Kristna Fredsrörelsen.

GENOM DESSA tre komponenter kommer Kristna Fredsrörelsen fortsatt kunna arbeta med att skapa skydd och utrymme för människorättsförsvarare i Colombia, Guatemala och Mexiko, understödja civilsamhället organisering

och rättighetsarbete i Mellanöstern, Nordafrika och Östeuropa, samt att utveckla metod- och policyunderlag för att mer effektivt kunna bidra till hållbar fredlig utveckling.

Julius Copcutt

Förändringar i biståndspolitiken

● ● ● Den 30 september avslutades Kristna Fredsrörelsens finansiella stöd till två långvariga partnerorganisationer, Justapaz i Colombia och ONAD i Sydsudan. Utfasningen av finansiering till ONAD och Justapaz som har skett under 2025 är en följd av regeringens omläggning av biståndspolitiken, minskade resurser och nya riktlinjer till Sida gällande vidareförmedling av resurser.

Kristna Fredsrörelsen partnerskap med ONAD och Justapaz har alltid byggt på en gemensam värdegrund och stor tillit. Det långsiktiga samarbetet med dem har möjliggjort lokalt arbete med ickevåldslig konflikthantering och båda organisationerna har haft positivt genomslag genom fredsarbetet i sina respektive länder.

Foto: FBA Rodrigo Paras

Fredsdiplomera din församling

Digital kurs om kristen tro och fred

Ta ställning för fred och rättvisa och stärk det gemensamma fredsarbetet i din församling!
Läs mer på krf.se/fredsdiplomering.

● Sydsudan • ONAD

”Två sidor av samma mynt”

I Sydsudan bidrar trosbaserade organisationer med moralisk auktoritet i fredsarbetet. Det menar Moses Monday John, medgrundare till, och tidigare generaldirektör för, Organisation for Nonviolence and Development (ONAD) i Sydsudan.

ONAD har sedan organisationen grundades 1994 arbetat fredsbyggande utifrån ickevåldsprinciper med ett särskilt fokus på unga, kvinnor och trosbaserade- och traditionella strukturer. Relationen till Kristna Fredsrörelsen sträcker sig över två decennier bak i tiden och befinner sig nu i ett föränderligt skede.

– Vi har lärt oss så mycket av varandra. Kristna Fredsrörelsen bidrar med erfarenheter från det globala nord (mestadels fredligt), medan ONAD bidrar med en rik erfarenhet av att arbeta i konflikter i det globala syd. Tillsammans har vi kopplat ihop gräsrotterna med nationella, regionala och internationella fredsbyggande insatser.

MOSES BESKRIVER hur han ser Kristna Fredsrörelsen och ONAD som två sidor av samma mynt då båda organisationerna delar en gemensam vision om en värld där konflikter löses genom ickevåld.

– Våra gemensamma projekt har stärkt aktivister i Sudan, Sydsudan och andra afrikanska länder med kunskap och färdigheter för att agera på ickevåldsamma sätt.

ONADs arbete på gräsrotsnivå ger lokala samhällen möjlighet att ta ansvar för sina egna fredsprocesser. Interreligiös dialog har bidragit till fredlig samexistens

Moses Monday John, medgrundare till- och tidigare generaldirektör för Organisation for Nonviolence and Development (ONAD) i Sydsudan.

mellan kristna och muslimer, fredsklubbar där man tränar ickevåld har växt fram runt om i landet och kvinnor i rurala områden har i större utsträckning kunnat ta plats i beslutsfattande processer.

– Detta skapar hållbar, långsiktig fred istället för att enbart förlita sig på externa eller toppstyrda lösningar.

Att agera utifrån tro och övertygelse har bidragit till att förena splittrade familjer, samhällen och ledare i Sydsudan. Trots närvaron av våldsam konflikt och det begränsade förtroendet för politiska ledare, är trosbaserade aktörer som ONAD och Sydsudans kyrkoråd fortfarande bland de mest betrodda aktörerna i landet, menar Moses.

– Religiösa ledare har en betydande legitimitet som ofta saknas i politiska institutioner. Deras förtroendefulla ställning gör det möjligt för dem att nå ut till politikerna för att ge råd och påverka i fredsfrågor under intensiva konflikter.

MÖJLIGHETERNA FÖR Kristna Fredsrörelsen att stödja ONAD finansiellt finns inte kvar, men Moses ser inte hur några omständigheter kan hindra relationen mellan organisationerna att fortsätta framåt.

– Vi är trots allt en fredsrörelse som bygger på värderingar och principer om ickevåld och som strävar efter att överbrygga politiska, ekonomiska och sociala klyftor.

Julius Copcutt

Foto: Accord

Martín Nates, chef för Justapaz i Colombia.

Foto: Kalle Jansson

● Colombia • Justapaz

”Tron öppnar dörrar”

Under 2025 avslutades Kristna Fredsrörelsens finansiella stöd till organisationerna Justapaz i Colombia, och ONAD i Sydsudan efter många år av samarbete och ömsesidigt lärande. Fredsnytt träffade Martín Nates, Justapaz chef, för att prata om hur det är att vara en trosbaserad fredsorganisation och vad stödet från Kristna Fredsrörelsen betytt.

Justapaz är en mennonitisk freds- och människorättsorganisation som grundades 1990. De arbetar brett med frågor som rör vapenvägran, lokalt fredsbyggande och minoritetsgruppers rättigheter, utifrån tre grundprinciper, som bygger på den anabaptistiska trosinriktningen, berättar Martín:

– Icke-våld, konflikttransformation – att skapa fredliga strukturer och relationer, och tillgång till rättvisa som respekterar de mänskliga rättigheterna.

Att vara knutna till mennonitkyrkan och därigenom politiskt

”Att komma med Bibeln i hand är en nyckel som öppnar dörrar.”

obundna har gjort det möjligt att vara en bro mellan radikaliserade parter och skapat unika handlingsutrymmen menar Martín:

– Att komma med Bibeln i hand är en nyckel som öppnar dörrar. Men det inte alltid varit lätt att vara en trosbaserad freds- och människorättsorganisation. Martín berättar att det ibland varit svårt att skapa förståelse hos andra evangeliska samfund för Justapaz arbete.

– De tyckte vi var vänstervridna för att vi pratade om mänskliga rättigheter. Vi blev stigmatiserade och utpekade, och det fortsätter delvis än idag. Samtidigt så var andra, icke-troende människorättsförfattare, misstänktsamma mot oss, just för att vårt arbete grundas i vår tro.

ATT ARBETA SOM de gör, nära drabbade grupper och på plats ute i konfliktdrabbade områden, är ett farligt jobb i ett land där den

väpnade konflikten fortgår. Hot och våld från såväl gerilla som paramilitära grupper, och den colombianska militären har följt organisationen sedan de grundades.

KRISTNA FREDSRÖRELSEN och Justapaz har flera saker gemensamt och har arbetat tillsammans länge. Martín beskriver Kristna Fredsrörelsens stöd som omfattande, som varit både långsiktig och gjort att Justapaz kunnat stärka sitt oberoende och sin förmåga att bedriva påverkansarbete. Han betonar Kristna Fredsrörelsens genuina engagemang och beskriver flera exempel på projekt som genomförts tack vare stödet, från en app för vapenvägrare, till stärkande av Justapaz organisatoriska förmåga. Slutligen understryker Martín det mellanmänskliga stödet mellan Justapaz och Kristna Fredsrörelsen, något som båda vill fortsätta vårda.

Åsa Svensson

Foto: Sven Torfinn

Gawar flydde för att undgå tvångsrekrytering.

Sarah togs som sexslav av miliser.

Foto: Sven Torfinn

● Sudan

Lundin Oil – en helt vanlig affärsverksamhet?

I maj 2026 avslutas den största och längsta rättegången i svensk historia. Därefter ska domarna och nämndemännen sortera bland 100 vittnesmål, tusentals upplästa sidor bevismaterial och timtals av filmmaterial för att besluta om de två cheferna för Lundins oljebolag är skyldiga till medhjälp för krigsbrott.

Michael Ruot var 15 år när Lundinbolaget kom till hans by. Först fick han en t-shirt med Lundin Oils logotyp och erbjöds en plats i skolan de öppnade i november 2001. Lärarna var sudanesiska militärer. Kort därefter kom Lundins personal, specialfordon och utrustning till byn tillsammans med 150 soldater från Sudans armé och milis. De var där för att skydda de som letade efter olja. Strider utbröt mellan armén och gerillan som slogs för självständighet.

Michael och hela byn flydde in i sumpmarken som bildas av Nilens vattendrag. Där låg han och många andra och väntade på att striderna skulle avta. Det gjorde de inte. Han flydde vidare för att flera månader senare hamna i ett flyktingläger i Khartoum. Det skulle sen dröja tio år tills han kunde komma tillbaka till sitt hem.

Liksom hundratusentals andra som drabbades av kriget är Michael inte vittne i målet. Men han, liksom många, många andra har kontaktat oss på Global Idé för att berätta vad som hände när Lundin kom till Sudan. De vill att världen ska veta vad som hände dem.

I Stockholms Tingsrätt försvaras Ian Lundin, Alex Schneider och det tidigare oljebolaget Lundin Oil (numera Orrön Energy) av tre försvarsteam. Bolaget betalar omkring 800 miljoner kronor varje år i advokatkostnader.

Deras försvar går ut på att det de gjorde i Sudan var en ”normal affärsverksamhet”. De hade rätt att få skydd från att attackeras. De hävdar också att det inte begicks krigsbrott av Sudans regering, och om det hände så var det inget de åtalade kände till. Brottsoffren, hävdar försvaret, hittar antingen på händelser, överdriver eller var inte själva på plats när händelserna som inte hände skulle ha hänt.

I RÄTTEN ÄR det 32 personer som är målsägande, brottsoffer. Av dessa dog ett par innan rättegången inleddes. Men de andra har tagit sig till Stockholm Tingsrätt för att vittna om vad som hände dem när Lundin var verksamma i Sudan. De reste trots att de inte kommer att få kompensation för skador och förluster även om rätten finner Lundin skyldiga.

Nära hälften av de som vitt-

nat som brottsoffer har hotats av personer kopplade till Lundins försvarsteam, vilket Dagens Nyheter och Kalla Fakta har rapporterat om. Dessa hot utreds av polisen för övergrepp i rättsak och kan leda till åtal och en ny rättegång.

FLERA AV DEM som vittnat berättade att de, liksom Michael, flydde till floden Nilen för att undkomma striderna. De beskrev hur spädbarn, barn och äldre dog i vattnet. En del drunknade, andra dog av sjukdomar eller togs av krokodiler.

Andra, som Ruth, berättade om Antonovplan som släppte bomber över byarna. Hon överlevde för att en äldre man överlät sitt skydd (ett hål i marken) till henne. Den äldre mannen fick själv inte plats och dog av bombsplittret.

Alla har vittnat om attackhelikoptrar som flög in besköt civila från luften med kulsprutor och om

hur de och deras familjer flydde striderna. Sarah berättade om att hon som tonåring togs som sexslav av miliser tills hon lyckades fly. Och Gawar vittnade om hur han som 12-åring flydde för att undvika att bli tvångsrekryterad som soldat. På natten i skydd av mörkret rörde han sig från plats till plats. På dagen gömde han sig i träden.

MORALISKT SETT finns det ingen tvekan om att det Lundin gjorde var förkastligt. De kunde ha låtit bli att ingå avtal med regimen i Sudan. En regim som bedrev ett blodigt inbördeskrig där de beväpnade miliser, fördrev och dödade civila samtidigt som de bedrev en extremt islamistisk linje och stöttade terrorister. Hade de låtit bli, eller lämnat när de insåg att deras verksamhet orsakade lidande, hade inte Ian Lundin och Alex Schneider blivit åtalade.

Det som Lundinbolaget brydde sig om var hur mycket pengar de kunde tjäna. När de sålde rätten att utvinna olja gjorde de en vinst på 720 miljoner kronor som de investerade i Norge. Dessa investeringar växte när oljebolag fann enorma oljefyndigheter i Nordsjön med hjälp av pengar från vinsten i Sudan.

DET SOM AVGÖR till slut är om rätten finner att Ian Lundin och Alex Schneider har bidragit till brott genom att begära att Sudans regim ska göra det möjligt för bolaget leta efter olja (och tjäna pengar). Eller ska de frias från ansvar eftersom deras verksamhet i Sudan var ”en helt vanlig affärsverksamhet”, som bolaget självt beskriver det?

Petter Bolme
Global Reporting

"Ungdomar kan skapa mirakel"

Sedan den 1 oktober projektleder Maria Sundström Kristna Fredsrörelsens nystartade satsning i Farsta, som ska stärka ungas delaktighet i freds-, demokrati- och säkerhetsfrågor. Hon kommer närmast från Mångkulturellt centrum i Fittja, där hon arbetade med programverksamhet och lokal förankring.

– Mitt uppdrag där handlade bland annat om att göra verksamheten relevant för området. Fittja beskrev som "utsatt" men människor där tyckte nog inte att de var det. Det var ju tydligt vilka skolor det satsades på och inte, men när man pratade med dem som bor där märkte man att kraf-ten finns just där. Det var snarare omvärldens bild som gav området sämre självkänsla.

• Vad var det som lockade med det här projektet?

– Områdesarbete ligger mig varmt om hjärtat. Vi lever i ett klimat där individualism och prestation ofta står i centrum. Många unga glömmar bort vad som är viktigt, eller ser inte de egenskaper de redan har som kan leda dem vidare. Att få vara en del av en process där vi kan fungera som möjliggörare för unga som i sin tur kan inspirera andra känns som ett stort privilegium.

• Vad tar du med dig in för erfarenheter in i projektet?

– Framför allt erfarenheten av att bygga broar, skapa samarbeten och nätverk som gör människor starkare. När koranbränningarna ägde rum, efter skjutningarna och när området uttryckte frustration

– Områdesarbete ligger mig varmt om hjärtat, säger Maria Sundström.

angående droghandel såg jag hur viktigt det är med lokal närvaro och dialog och att samarbete mellan grupper som man trott stått långt ifrån varandra faktiskt är möjligt och långsiktigt viktigt. Vi bjöd in till samtal, ordnade aktiviteter, och visade även på sätt att deeskalera situationer – till exempel genom att äldre och kvinnorna stod längst fram vid moské-protesterna. Det skapade en helt annan stämning, och moskén prisades från polisen för prov på lågaffektiva bemötande.

• Vad tror du behövs för att projektet ska leda till något positivt och vara användbart för deltagarna?

– Jag tror att ungdomar kan skapa mirakel på kort tid – i sina egna liv och i sina områden. Men vi har alla olika förutsättningar och verktyg, så om jag får önska mig något är det mer tid: tid att rusta fler än den lilla grupp vi hinner nå.

Världen för unga idag är mycket större än tidigare. När jag själv var ung behövde jag ta bussen för

att hitta politiskt likasinnade och leta efter information på anslags- tavlor. Idag kan du nå likasinnade på andra sidan jorden med ett knapptryck. Det betyder att vi inte kan begränsa oss till Farsta, Stockholm eller ens Sverige – engagemang idag är globalt, även om det påverkar oss lokalt. Då kan Kristna Fredsrörelsens erfarenheter och resurser vara en perfekt kombination i arbete som detta.

• Vilka vänder sig projektet till?

– Vi vill nå dem som inte har tillgång till samma verktyg, metoder eller sammanhang där förändringsarbete sker. För att kunna möta rätt grupper måste vi förstå vad som hindrar dem och vilka förutsättningar de har. Farsta består egentligen av många olika delar, vilket gör att vi måste hitta nya vägar till unga, söka upp dem på deras egna arenor. Samtidigt gör det att vi kan skapa en bredare och mer diversifierad grupp, vilket är väldigt positivt.

Julius Copcutt

Icke-våldssaktion, "die in", under landsomfattande protester och strejker i Colombia 2021.

När demokratin trängs tillbaka hotas freden

När det historiska supervalåret 2024 var till ända målades en dyster bild över vår samtid. För första gången på 20 år har världen fler autokratier än demokratier och där lever 72% av världens befolkning, enligt V-Dem institutet vid Göteborgs universitet. Civilsamhällets möjligheter att organisera sig och utkräva rättigheter hotas globalt. I denna kontext arbetar Kristna Fredsrörelsen, i länder av varierande demokratisk grad, för att öka det lokala civilsamhällets genomslag i sitt arbete för fred och rättvisa. Vad händer när det demokratiska utrymmet krymper och vilka är förutsättningarna för organisationer som vill förändra?

Foto: Kristna Fredsrörelsen

” De höga våldsnivåerna med fysiska attacker på människorättsförsvarare och andra som arbetar för fred i regionen, liksom hot och hat, har som syfte att undanröja och skrämja till tystnad.”

Teresia Carlgren, regional chef för Kristna Fredsrörelsens verksamhet med internationell medföljning i Latinamerika.

Bakom statistiken om världens demokratiska skick gömmer sig givetvis människoöden, motstånd och medvetna metoder från auktoritära krafter. När auktoritära tendenser stärks får det tydliga effekter för civilsamhällets möjligheter att verka enligt Teresia Carlgren, regional chef för Kristna Fredsrörelsens verksamhet med internationell medföljning i Latinamerika.

– Vi ser det exempelvis genom länders lagstiftning som inskränker oberoende organisationers rätt att verka fritt, undergrävande av rättsväsendets självständighet och utbredd straffrihet i fall av människorättskränkningar.

Hot mot civilsamhället i allmänhet och människorättsförsvarare i synnerhet, eskalerar i värsta fall till attacker och mord. Kristna Fredsrörelsens fokus på skydd för nyckelaktörer som verkar för fredlig och demokratisk utveckling är i allra högsta grad relevant och behoven i länderna man arbetar i stora. Fyra

av fem människorättsförsvarare som mördades i världen 2024 var latinamerikaner enligt Global Witness. Colombia sticker ut som världens i särklass farligaste land för sociala ledare och människorättsförsvarare, med flest mord totalt, och Guatemala det landet i världen med flest mördade aktivister per capita.

– De höga våldsnivåerna med fysiska attacker på människorättsförsvarare och andra som arbetar för fred i regionen, liksom hot och hat, har som syfte att undanröja och skrämja till tystnad, säger Teresia.

Tendenserna, menar Teresia, leder i värsta fall till en tyst acceptans av våldet och att fredsarbetare, människorättsförsvarare och andra som kämpar för förändring misstänkliggörs allmänt när de ifrågasätts och smutskastas.

Erik Nilsson som projektleder Kristna Fredsrörelsens insatser i Mellanöstern, Nordafrika och Östeuropa, lyfter fram hur långsiktiga insatser för fred och

mänskliga rättigheter försvåras av krympande utrymme.

– Myndigheter och andra skyldighetsbärare agerar ofta på ett alltmer oberäkneligt sätt, vilket skapar osäkerhet för civilsamhällesaktörer och fredsorganisationer, säger Erik.

GENERELLT SETT ÄR fungerande demokratier mindre benägna att involveras i väpnad konflikt än diktaturer och auktoritära stater. Parallellt med att världen globalt sett gått i en auktoritär riktning har också antalet väpnade konflikter ökat till historiskt höga nivåer enligt data från Uppsala Conflict Data Program (UCDP) vid Uppsala universitet.

Samtidigt som demokratin är på tillbakagång globalt och väpnade konflikter ökar, minskar många länder kraftigt sina biståndsbudgetar och sitt demokratistöd. Nedstängningen av USAID, USA:s myndighet för utvecklingssamarbete och världens enskilt största givare,

Foto: UN Photo Eskinder Debebe

” Människorättsförsvarare är grundpelarna för fria och öppna samhällen och i arbetet för mänskliga rättigheter. Vi måste göra allt vi kan för att se till att de kan verka säkert var de än befinner sig.”

Volker Türk – FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter

sände chockvågor genom världen. Den svenska regeringens reformagenda för biståndet har inneburit stora neddragningar i internationellt utvecklingssamarbete och fredsbyggande insatser. Närområde, ”svenska intressen” och handel ska tydligare prioriteras samt ska biståndet motverka migration och främja återvandring. Stora delar av stödet till Ukraina tas ur biståndsbudgeten och lämnar stora hål i andra delar av världen där människor lever i fattigdom och förtryck. Medlemskapet i NATO har samtidigt stöpt om svensk utrikespolitik och den internationellt starka svenska rösten för fred och rättvisa hörs inte längre.

”MÄNNISKORÄTTSFÖRSVARARE är grundpelarna för fria och öppna samhällen och i arbetet för mänskliga rättigheter. Vi måste göra allt vi kan för att se till att de kan verka säkert var de än befinner sig.”

– FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter, Volker Türk.

DESSA ORD RINGAR på många sätt inansatsen för Kristna Fredsrörelsens internationella fredsarbete som syftar till att just möjliggöra och skapa skydd. Tidigare nämnda omvälvande förändringar till trots har nu Kristna Fredsrörelsen ett treårigt avtal om finansiering på plats med Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).

Så hur ser de som är närmast rörelsens internationella insatser på möjligheterna att bidra till fred framöver?

BÅDE TERESIA OCH ERIK ser att Kristna Fredsrörelsen har möjligheter att förändra och påverka trots de utmanande förutsättningarna. De lyfter fram styrkan i partnerskapen med starka och engagerade krafter inom civilsamhället i verksamhetsländerna som arbetar för positiv förändring.

Kristna Fredsrörelsens långsiktighet, kontextkännedom och förtroendefulla relationer ser de som nyckelfaktorer för att kunna skapa skydd och öka samarbetspartners möjligheter att göra och utveckla sitt arbete.

– Vår över 30 år långa närvaro i Latinamerika, ett konsekvent fokus på ickevåldsligt skydd av människorättsförsvarare har också gett oss trovärdighet gentemot myndigheter liksom potentiella förövare, säger Teresia.

TILLBAKA DÄR VI började. Demokratien. Intressant nog ökade mobiliseringen för demokrati i många länder som höll val 2024 vilket signalerar samhällets motstånd mot autokratiska tendenser enligt V-DEM institutet. Allt för långtgående slutsatser kring detta får vänta på sig men nog är det ett ljus i mörkret när utrymmet faktiskt finns där för att sträva mot fred och utkräva rättigheter.

Julius Copcutt

Land är mer än den fysiska marken vi går på

För många urfolk i Colombia är tillgången till de landområde som de bebott genom historien, inte bara en fråga om den fysiska marken, utan också ett nödvändigt utrymme för att utöva kulturella, sociala och spirituella traditioner. Att på grund av framför allt den väpnade konflikten inte ha tillgång till det utrymmet, skapar djupa sår som förhindrar att en varaktig fred skapas.

Under tusentals år har urfolket Maiben Masiware, som kommer från området la Orinoquia, i regionen Casanare i östra Colombia, gått den traditionella vandring som kallas Wajtakju Namto Ponoitsi. Luis Fernando Tobu, som är en av organisatörerna inom gruppen berättar att:

– Vandringen är en är en traditionstyngd ritual, sedan vår gud Namons skapelse. Den är mycket viktig för oss för att bekräfta att vi ursprungligen kommer från den här platsen, från marken som är la Orinoquia.

Längst vägen passerar gruppen flera av sina heliga platser och lever av mat de jagar för dagen. Maiben Masiware har en enbart muntlig berättartradition, så de historier som berättas under vandringen oumbärliga för deras kulturutövning och för att yngre generationer ska lära av de äldre. Men för de hundratals människor som varje år genomför den nästa 200 kilometer långa vandringen är det tyvärr långt ifrån ett riskfritt företag.

Andrés Tiboche, har arbetat på människorättsorganisationen Corporación Claretiana Norman Pérez Bello (CCNPB), som Kristna Fredsrörelsen medföljer i Colombia. CCNPB har i många år arbetat med Maiben Masiware och kan vittna om de hot som gruppen utsatts för:

– 2008 blev Maiben Masiware hotade av paramilitära grupper verksamma i det området som vandringen går igenom, vilket tvingade dem att ändra rutten de går. Så sent som förra året införde

”Vandringen är en är en traditionsstyngd ritual, sedan vår gud Namons skapelse.”

beväpnade avhoppargrupper från den tidigare FARC-guerillan, restriktioner på jakt i området, (red anmärkning: eftersom gruppen lever på den mat de jagar under vandringen, blir dessa restriktionerna i praktiken ett sätt att hindra gruppen från att genomföra den).

CCNPB FÖLJER med Maiben Masiware på vandringen och stöttar dem även i kontakt med ansvariga myndigheter och andra, med förhoppningen att kunna skapa trygghet och tillförsikt så att gruppen vågar fortsätta genomföra vandringen, trots närvaro av flera väpnade grupper, såväl paramilitärer som ELN-guerillan och avhoppargrupper från FARC. Tillammans arbetar de också för att vandringen ska utses till immateriellt kulturarv av UNESCO, ett erkännande som förhoppningsvis skulle öka synligheten och förståelse för hur viktig den är.

Både Luis och Andrés understryker att vandringen inte bara i

Vandringen som urfolket Maiben Masiware genomför i östra Colombia är en tusenårig tradition.

sig är viktig för Maiben Masiware, utan för att den visar vikten av att grupper har utrymme att utöva traditionella kulturella sedvänjor i fred. Andrés avslutar med att

påminna om att det är viktigt att komma ihåg att det fortfarande finns nomadiska grupper i världen, och att genom att främja och öka förståelsen för att mark och

tillgång till land är mer än bara det fysiska utrymmet då bygger vi också kulturell mångfald.

Noémie Schill
Översättning: Åsa Svensson

Luz Marina Hache Movice

Människorättspris till Movice i Colombia

● Den 30 september mottog el Movimiento de Victimias de Crimines del Estado – MOVICE (Rörelsen för offer för statens brott) Colombias nationella människorättspris i kategorin “Årets erfarenhet eller kollektiva process”. MOVICE är en människorättsorganisation som organiserar offer för brott begångna av staten, så som tvångsförsvinnande och utomrättsliga avrättningar, samt deras anhöriga. Kristna Fredsrö-

relsen medföljer MOVICE i Bogotá och hade nominerat dem till priset som delas ut av Diakonia och ACT Svenska kyrkan, med stöd från svenska ambassaden och syftar till att uppmärksamma det colombianska civilsamhällets möjligheter att bidra till fredsbyggande. MOVICE säger att priset är ett erkännande av deras kamp mot strafffrihet och statlig brottslighet.

Åsa Svensson

Prästen Marcelo Pérez Pérez mördare fälld

● Den 20 oktober förra året mördades prästen och människorättsförsvararen och Marcelo Pérez Pérez som Kristna Fredsrörelsen medföljt sedan 2015.

Han var en nyckelperson i fredsarbetet och försvarandet av mänskliga rättigheter i Chiapas, i södra Mexiko.

Den 6 augusti i år dömdes en man efter erkännande till 20 års fängelse för mordet, i en rättegång som på grund av erkännandet inte

var öppen för allmänheten, vilket begränsar möjligheten att få reda på vad som egentligen skedde.

Rättsprocessen tog inte hänsyn till Marcelo Pérez Pérez roll som människorättsförsvarare eller till det faktum att han tidigare utsatts för våld och hot.

Utredningen ska fortsätta i syfte att även fastställa om det finns anstiftare till mordet.

Åsa Svensson

Marcelo Pérez Pérez mördades i oktober 2024.

Vad går värnplikten ut på, egentligen?

Värnplikt väcker många frågor – både praktiska och moraliska. Vad händer om du inte vill bära vapen? Finns det andra sätt att göra en viktig insats för samhället?

Kristna Fredsrörelsen erbjuder ett informations- och reflektionsmaterial som riktar sig till dig som står inför mönstring, men också till föräldrar, ungdomsledare och andra som vill förstå mer om värnplikt, totalförsvarspplikt och möjligheten till vapenfri tjänst.

Är du intresserad av fakta, etiska perspektiv och reflektionsfrågor som hjälper dig att tänka igenom din egen inställning och fatta ett välgrundat beslut?

Gå in på www.krf.se för att veta mer eller scanna QR-koden med din mobilkamera.

KRISTNA
FREDS
RÖRELSEN

Panelsamtal under IckeVåld 2025 i Umeje/Umeå. "Att det Umesamiska namnet Umeje benämns först utgör en markering av respekt för att vi befinner oss i Sápmi, säger Kristoffer Fredriksson från Studieförbundet Bilda.

● Mötesplats IckeVåld 2025

Hur motverkar vi den auktoritära vågen?

IckeVåld 2025 är en återkommande mötesplats som genomfördes 17-18 oktober i Umeje/Umeå, och belyste hur demokratisk tillbakagång påverkar rättigheter och ideell organisering, minoritetsgrupper och samhällen i Sápmi, Sverige och världen. Totalt ett 100-tal personer deltog i de tre olika programpunkterna.

– Att det Umesamiska namnet Umeje benämns först utgör en markering av respekt för att vi befinner oss i Sápmi. Samiska perspektiv har alltid varit viktigt i planeringen och i etableringen av partnerskap, så att vi faktiskt synliggör hur flera parallella utvecklingstrender och kriser har tydliga implikationer i Sápmi. Detta berör alltifrån klimatförändringar, samhällsomvandling

i norra Sverige, till frågor om språk, kultur och rättigheter, säger Kristoffer Fredriksson från Studieförbundet Bilda, som är en av organisatörerna.

Fredagen inleddes på det samiska kulturhuset Tráhppie, med ett panelsamtal som bland annat synliggjorde den samiska historien där kampen för erkännande och rättigheter har pågått i många generationer och där rasism är ett grundläggande hinder som samhället behöver arbeta aktivt med att motverka.

TEMAT FÖLJDES upp i fredagskvällens programpunkt "Först drabbade, sist hörda" – en kväll om rättigheter utsatthet och kamp, som anordnades i utställningen "Rättigheterna är våra" på Västerbottens museum. Röster från flera

olika minoritets- och rättighetsrörelser gav sina perspektiv på hur en demokratisk tillbakagång tidigt kan märkas i hur rättigheter dras tillbaka och på hur olika rörelser behöver samarbeta för att bättre kunna påverka samhället.

Lördagen på Kulturhuset Klosen innehöll direktrapporter från demokratiaktivister i Serbien och Tunisien som arbetar i miljöer med kraftigt tilltagande autokratiskisering, och analyser från forskare och sakkunniga. Detta varvades med att deltagarna processade temat och panelernas input genom Weaving Trust, en Community Organising-metod, samt Open Space som syftar till att deltagarnas mest centrala perspektiv blir fokus för fortsatta samtal.

Julius Copcutt

● ● ● Läs mer om IckeVåld 2025 på www.ickevald.nu/motesplatser

Pastor Earl M. Smith, tills nyligen en dold ickevåldspionjär.

Peter Cousins, doktorand och tidigare vice ordförande för IFOR.

● Latinamerika

Okänd pionjär bakom ickevåldets spridning

Hur fick trosbaserat ickevåldsbete egentligen fäste i Latinamerika? Långt innan rörelser som SERPAJ bildades och Adolfo Pérez Esquivel fick Nobels fredspris, fanns en metodistpastor i Uruguay som lade grunden för mycket av det som skulle komma. Nu lyfts hans nästan bortglömda historia fram i ny forskning.

International Fellowship of Reconciliation (IFOR) har en lång och mångfacetterad närvaro i Latinamerika. Den regionala grenen Service for Peace and Justice (SER-

PAJ), som i dag verkar från Mexiko till Sydamerika, förstärks av andra solidaritetsprojekt, däribland den internationella medföljning som Kristna Fredsrörelsen bedriver i Colombia, Guatemala och Mexiko. Men långt innan SERPAJ bildades 1974 fanns det människor som lade grunden för IFOR:s arbete i regionen.

En av dem var pastor Earl M. Smith, en metodistmissionär från USA som bosatte sig i Montevideo i Uruguay.

Under tre decennier var han den som utvecklade och höll ihop IFOR:s arbete på den sydameri-

kanska kontinenten, en roll som i efterhand visat sig betydelsefull, men som länge varit okänd.

SMITH VAR MEDLEM i FOR USA och började sitt arbete i Latiname-

● FAKTA

● ● ● International fellowship of reconciliation (IFOR) är en global paraplyorganisation av trosbaserade freds- och ickevåldsrörelser. Kristna Fredsrörelsen ingår tillsammans med 70 andra förgreningar i 40 länder, på samtliga av jordens kontinenter. Läs mer på www.ifor.org

rika mitt under andra världskriget. När nordamerikanska predikanter reste söderut för att söka stöd för krigsinsatserna, valde Smith en annan väg. Han etablerade istället en gren av Fellowship of Reconciliation i Uruguay, som motsatte sig krig och våldsanvändning, med stöd av fredsprofiler som Nevin Sayre och Muriel Lester.

Genom sina metodistiska kontakter byggde Smith upp ett nätverk av små gemenskapsgrupper över hela Latinamerika – en sorts tidig infrastruktur för fredsarbete. Montevideo blev en ”knutpunkt” för ”kontakter”, begrepp hämtade från mennoniten John Paul Lederachs tänkande och fredsbyggande erfarenheter.

UNDER 1960-TALET började IFOR arbeta alltmer ekumeniskt tillsammans med katolska ickevåldsströmningar. Parallellt växte befrielsesteologin fram inom den katolska kyrkan som reaktion på det utbredda förtrycket mot kontinentens fattiga befolkning. Tillsammans med katolska ickevåldsaktivister organiserade Smith viktiga mötesplatser för ickevåld mellan 1966-1974 som alla bidrog till att sprida ickevåldsligt engagemang i regionen.

Smiths insatser lade grunden för det ickevåldsbete som fortsätter än i dag – inte minst i organisationer som Kristna Fredsrörelsen samarbetar med i regionen.

Peter Cousins doktorand vid universitetet i Granada och tidigare vice ordförande för IFOR.

● ● ● Detta är en sammanfattning av en längre artikel.

● ● ● GÄSTKRÖNIKA

¡Bajacora tajamona!

Det är tidig morgon i Morichalito. Hängmattorna är nedtagna. Fladdermössen klänger sig tillrätta under taket och det söta, svaga kaffet värmer kroppen.

Det är augusti 2023. Min argentinska observatörskollega Verónica och jag befinner oss på den längsta medföljning vi hittills varit med om. I arton dagar följer vi det colombianska människorättscentret Corporación Claretiana Norman Pérez Bello på en resa genom urfolksterritorier - från Villavicencio i de centrala delarna av landet, och hela vägen till den venezolanska gränsen i öst. I dessa områden är konflikter kring mark ett faktum. Slitningarna mellan traditionell befolkning med historisk hävd, nya jordägare och stora företags intressen leder till utsatthet, diskriminering, hot och våld.

Den morgon som just gryr är vi i departementet Vichada, i samhället Morichalito, där skogs- och gummiindustrier konkurrerar med familjers odlingar av maniok och pumpa. Ingenstans är mullvadssyrsorna så stora som de här, och ingen morgonhimmel lyser lika anslående röd. Bajacora tajamona är sikuani, ett av alla språk som talas här. Det betyder Hej - familj, och det är så vi hälsas när vi samlas under palmtaket, i den maloca som är bönehus och mötesrum i byn.

Därefter inleds insamlingsarbetet. I by efter by tecknar Corporación Claretiana ner vittnesmål om övergrepp och kränkningar. Ger uppföljning av de anmälningar som gjorts och de juridiska processer som pågår. I höga gummistövlar och på leriga mopeder tar vi koordinaterna för reservatens gränser, så att ofärdiga kartor ska kunna kompletteras med ny data. I de här delarna av landet är vägarna bara farbara under halva året - resten av tiden ligger de under vatten. Och det brådskar att få uppmätningen klar, nu innan regnperioden kommer igång på allvar.

I arton dagar färdas vi. Med jeep och båt, på mopeder och till fots. Möter människorna. Lyssnar till berättelserna. Går på möten med pastorer, kommissarier och befäl. Det är drygt två år sedan den här resan ägde rum, men den gjorde något med oss, med Verónica och mig. Vi pratade om den ofta än. För medföljning förändrar.

Förändrar möjligheten för de medföljda att utföra sitt arbete. Förändrar motståndet som aktivister ställs inför i kampen för rättvisa och fred.

Och inte minst förändrar den oss observatörer, som får möjlighet att följa dessa outtröttliga ansträngningar för en lite bättre, lite rättvisare värld. Jag kommer alltid vara tacksam för det möjligheten. Och alltid minnas morgonhimlen i Morichalito.

Leo Rehnfelt

Fd fredsobservatör i Colombia, Guatemala och Mexiko.

B

GE FRED EN CHANS

Kristna Fredsrörelsens skyddsänglar påminner oss om att aktivt bidra till rättvisa och fred mellan människor och fred med jorden vi delar. När du köper ett gåvokort i form av en skyddsängel bidrar du till att vi kan fortsätta vårt arbete för fred, skydd och medmänsklighet – ett ljus i mörkret som påminner om att fred är möjlig, även när världen känns som mest orolig.

Tillsammans gör vi fred.

Vår skyddsängel är skapad av den mexikanska konstnären Mafeana Hope!

1 skyddsängel kostar 150kr men om du köper fler blir det billigare. 5 änglar kostar 600kr och 10 änglar får du för 1000kr.

Gå till www.krf.se eller scanna koden med din mobilkamera för att komma till gåvosidan.

